

„Czas“ wychodzi codziennie wieczór, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.

Oddzielne Nra Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., we Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

	na cały rok	na kwartał	na 1 miesiąc
Pocztą w państwie austriackim	24 złr.	6 złr.	2 złr. 50 ct.
niemieckim	28 złr.	7 złr.	3 złr.
do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji i innych państw, należących do związku pocztowego	32 złr.	8 złr.	3 złr.

Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu. Listy z pieniędzmi i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać ranco do Administracji Czasu w Krakowie. — Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie pocztowej. — Listów niefrankowanych nie przyjmuje się. Rękopismów nadsyłanych nie zwraca się.

Przedpłata na „CZAS“

od 1 kwietnia 1889 r.

Z przesyłką pocztową w państwo austriackie:

	na cały rok 24 złr.	na kwartał 6 złr.	na 1 miesiąc 2 złr. 50
na pół roku	12 złr.	3 złr.	1 złr. 25

Z przesyłką pocztową do Niemiec:

	na cały rok 56 marek.	na kwartał 14 marek.	na 1 miesiąc 6 marek.
na pół roku	28 marek.	7 marek.	3 marek.

Uprasza się o wczesne zamawianie i wyraźne wypisanie nazwiska i miejsca odbioru albo nadesłanie dawnej opaski drukowanej z adresem.

Prenumerata łączy się tylko od pierwszego do ostatniego dnia w miesiącu.

Reklamacje prenumeratorków o niedostarczenie Nra maga być uwzględnione tylko w przeciągu 3 dni od daty dotyczącego Nru dziennika. Numer zagubione mogą być dostarczone o ile zapas starczy za gotówkę lub za zaliczką po cenie 12 cent. za każdy Numer.

Prenumeratę, którą przyjmuje Administracja Czasu w Krakowie i wszystkie urzędy pocztowe, najdogodniej i najtaniej przesyłać przekazem pocztowym.

Cena „CZASU“ zagranicą ogłoszona jest w tytule każdego Numeru.

Miejscową prenumeratę (kwartalnie 5 złr., miesięcznie 2 złr.) przyjmuje Administracja „Czasu“, tudzież agencje pp. Ignacego Herza biuro dzienników i ogłoszeń przy placu Maryackim 9, handel Z. Skalskiego w Sukienicach pod l. 27, sprzedaż gazet Win. Kuklińskiego w hall Sukienne l. 6, księgarnia Stan. A. Krzyżanowskiego w rynku głównym, handel Bajera przy ul. Grodzkiej, handel Kretschmera i główna trafikla w Ryńku głównym.

PP. Prenumeratorkowie „Czasu“ we Lwowie zechcą składać przedpłatę na miejscu w Biurze dzienników przy ulicy Karola Ludwika l. 9.

Od Administracji „Czasu“

PP. Prenumeratorkowie Czasu mogą nabywać w Administracji: Podręcznik prawnicy, książka dla ludu, zawierająca przykłady prośb, podań, skarg, rewersów, kwitów i t. p., przez Dra A. Cinciatę, z opłatą przesyłką 2 złr. 70 centów, następnie kompletne, osobno oprawne w angielskie płótno ze złotymi wyciskami dzieła Juliusza Słowackiego w 6 tomach i „Ramoty“ Augusta Wilkońskiego, najznakomitszych humorystów polskiego, w 6 tomach, razem za 5 złr.; zaś dzieła Adama Mickiewicza pięknie oprawne w 4 tomach za 2 złr. i dzieła Wincentego Pola w 10 sporych tomach za 10 złr. 50 ct.

Przegląd Polityczny.

Kraków 30 marca.

W dalszym ciągu dyskusji nad etatem ministerstwa oświaty, przyjęła Izba poselska wczoraj tytuł: „szkolnictwo przemysłowe“, poczem rozpoczęły się rozprawy nad t. t.: „szkoły ludowe.“ Rozprawy te będą prawdopodobnie nader ożywione; do głosu zapisało się bowiem 27 mówców

Sprawa Boża.

(Ciąg dalszy).
IV.
Biesiada.

Mieszkanie Mickiewicza przepełnione gośćmi. Zebranie to mgliste, a liczne i gwarne; rozmo- wy ożywione rozbierają się po salonie i przyległych pokojach. Zamęt jakiś panuje. Snać o ważnej dyskusji sprawie, a nie godzą się na jedno, bo potworzyły się grupy rozmawiających, a twa- rze rozognione, ruchy niecierpliwie wyraźnie świadczą, że spór się znacznie zacięty, że nie będzie zgody w zapamiętaniach.

Niedorzeczność, szaleństwo! — wołał głośno Golebiowski. — Dość biedy, dość nieszczęść, a oto nowa rodzina się truci. Wierzę, że mi, to sprawa moskiewska. Chęć nas rozzerwać, rozdzielić, rozszty, wyszpiewać i zabić wszelkie nasze prace. Towiański był wrogiem narodowej sprawy; w r. 1830 nie tylko sam nie wziął udziału w walce, ale wstrzymał innych od brania w niej udziału. Był czynownikiem carskim, doznawał zawsze łask i protekcji u rządu. Ja wam powiadam: to szpieg moskiewski!

Tegobym nie sadił — odpowiedział spokojnie, ale stanowczo Witwicki. — Rząd rosyjski nie miałby w tym żadnego celu, bo rzecz zanadto jaskrawo się przedstawia, aby mogła znaleźć wiary i poparcie. Towiański jest marzycielem, jakich wielu było już za dni naszych, co chcieli obalać Kościół, przewracać społeczeństwa. Wiadomości jakie otrzymałem z kraju, dowodzą, że na Li- twie już objawiał jakieś szalone reformatorskie za- pędy, wskutek czego miano go za obłąkanego i

przebieg, a 28 za. Przy tej sposobności znowu na pierwszy plan dyskusji wysunięty zostanie wnio- sek szkolny ks. Liechtensteina. Wczoraj przema- wiał w tym przedmiocie hr. Wurmbrand.

Gabinet węgierski ulegnie tedy stanowczej, na- wet radykalnej rekonstrukcji. Obecnie chodzi o to, aby pozyskać na ministra spraw wewne- trznych szefa sekcji w ministerstwie spraw zag- ranicznych p. Szögyenyi, który też wczoraj na wezwanie Cesarza udał się do Pesztu. Mini- strem sprawiedliwości zostanie niewątpliwie Szi- lagyi, której oświadczył gotowość bronięcia wnie- sionego przez rząd projektu prawa spadkowego, natomiast zaś pragnie on wprowadzić pewne zmia- ny w procedurze karnej. Jak donoszą z Pesztu, zamierzonym ma być podobno utworzenie osobnego ministerstwa rolnictwa, a Tisza myśli również o upaństwowieniu administracji komitatów. Na wy- padek, gdyby Szögyenyi objął tę funkcję ministra spraw wewnętrznych, ma zostać szefem sekcji w mini- sterstwie spraw zagranicznych hr. Teodor Andrássy, syn hr. Juliusza Andrássygo.

Corr. de l'Est donosiła, że cesarz niemiecki zawi- domił cesarza Franciszka Józefa własnoręcznym li- stem, iż zaraz po świętach Wielkanocnych przy- będzie car do Berlina. Na to miał odpowiadać cesarz Franciszek Józef, że w maju zamierza go także odwiedzić, pozostawiając mu oznaczenie miejsca, w jakim spotkanie się ich ma nastąpić. Niektóre dzienniki wiedeńskie, jak n. p. Neue fr. Presse wnoszą już ztąd, że może łatwo przyjść do zjazdu trzech cesarzy, gdy tymczasem przynosi dziś Wie- ner Abendpost urzędowe zaprzeczenie wszystkich tych wiadomości z dodatkiem, że cesarz Franci- szek popieszy się rewidzją, skoro się skończy za- loba dworska; czas wyjazdu jego nie jest jednak dotąd oznaczonym.

W kołach wolnomysłnych berlińskich zajmują się podobno kwestyą, czyby na zwolanych ad hoc myślnych nie wypadło zamianistować obawy ludu, że świeże przedłożenia rządowe zagrożą wolności i prawom zagwarantowanym konstytucją. Manifestacje tego rodzaju, jeśliby się jeszcze w ich urzędowaniu anarchiczne dążności wywodziły miały, mogłyby łatwo podać niebezpieczną broń w rękę rządowi, któryby na nich właśnie dowód potrzeby obstrzeżenia ustaw karnych mógł opierać. Zapro- ponowane zmiany kodeksu karnego i prawa pra- rowego miały zresztą i w Radzie związkowej obu- dzić pewne wątpliwości, tak, że zapewne dopiero w końcu przyszłego tygodnia parlamentowi będą mogły być przedłożone.

Projekt rządowy ma się składać z 12 artykułów. Jeden z nich ma też podobno uchylić niedogo- dność, jaka się dla rządu w procesie, który Geffke- nowi wytoczył chciano, okazała. Rząd wnosil o ukaranie go za „zdradzenie tajemnic stanu“, po- nieważ ogłoszony przez niego pamiętnik Fryde- ryka III zawierał niektóre fakty, które tajemnicą pozostać miały, sąd uważał jednak, że o tem Geffken mógł nie wiedzieć. Otóż projekt obecny zawierać ma, jak donoszą niektóre pisma berliń- skie, postanowienie, że wszelkie ogłoszenia ta- jemnicze rządowych mają być karane bez względu na to, czy ogłaszający wiedział o tem, czy nie wiedział, że mają pozostać tajemnicą.

Rada ministeryalna, która się w tych dniach pod przewodnictwem ks. Bismarka odbyła, zajmo- wała się podobno projektem reformy podatku do- chodowego.

Redaktorów odpowiedzialnych Volkszeitung we- zwał rząd, ażeby wymienili autorów artykułów o 15 lutym i 9 marca, a gdy ci wzbraniłi się te- go, biorąc odpowiedzialność na siebie, sąd skazał ich na zapłacenie 100 marek z zagrożeniem kary więziennej, jeśli w przeciągu trzech dni żądaniu temu zadość nie uczynią.

Postępowanie to jest przeciwnem ustawie pra- sowej i sąd wyższy znieście prawdopodobnie nało- żone kary, ale ma to zapewne znow wykaazać „lukę w ustawodawstwie“, którą rząd będzie chciał wypełnić.

Kwestyja, że stan zdrowia króla holenderskiego nie pozwalała mu na dalsze sprawowanie rządów, rozstrzygnięta już została na wniosek prezesa ga- binetu w Radzie stanu na podstawie przedłożonej opinii lekarskiej. Na dzień 2gi kwietnia zwołane zostały obie Izby holenderskie, ażeby sprawę tę ostatecznie rozstrzygnęły. Konstytucya holenderska pozwala na to, aby przez czas pewien Rada stanu sprawowała tymczasowo rejencyę, po upływie je- dnak dozwolonego na to czasu muszą stany jenen- nularne wybrać jednego reagenta. Głos powszechny wskazuje dziś już zasłużonego prezesa ministrów Heemskerka, jako przyszłego reagenta.

Wczoraj już donieśliśmy, że ministerstwo lu- ksemburskie poczyniło też już wszelkie przygo- towania, aby rejencyę zaprowadzić w tej samej chwili, kiedy rejencya w Holandji zaprowadzona zostanie i niema już wątpliwości, że reagentem wy- branym zostanie przyszły następca tronu luksem- burskiego, Adolf książę nassauski. Książę Adolf opuścił też już przedwczoraj Wiedeń, ażeby się przez Frankfurt udać do Koenigsstein w górach Tannus, gdzie się już żona jego znajduje, i tam w pobliżu Luksemburga oczekiwać ostatecznego przebiegu wypadków, aby stanąć wezwieście w miej- scu. Gdyby bowiem w Luksemburgu nie została rejencya jednocześnie z holenderską ustanowiona, rejencya holenderska mogłaby swoje rządy i na Luksemburg rozciągnąć. Luksemburski minister stanu zaproszonym został, jak donosi telegram z Luksemburga, przez księcia Adolfa na dziś na konferencyę do Frankfurtu nad Menem.

Król Milan opuścił już Serbię; widać więc, że warunki, pod jakimi Natalia widywać się będzie mogła z synem, muszą być już uregulowanymi. Rozesłał się też zaraz wieść, że w Kragujewacu urządzią apartament, które Natalia ma zająć na czas pobytu swego w Serbii.

W sprawie reformy szkół ludo- wych odzywa się jeden z najpowa- żniejszych głosów:

Czy wniosek ks. Liechtensteina wejdzie na po- rządki dzienny obecnej Rady państwa sesji, nie wiem; ale to pewna, że sprawa szkolna powinna być dokładnie wyjaśniona przez dyskusyja jawną, bo nie każdy zdaje sobie z niej sprawę. Utrata się i słusznie opinia, że lud nasz potrzebuje oświa- ty, ale nie każdemu jasno, ani jaką ta oświata być powinna, ani czy społeczeństwo ma prawo ta- kiej oświaty. W obecnym pojmowaniu oświata, nauka, jest obowiązkiem; we społeczeń- stwie prawdziwym znaczeniu jest prawem. Tłomaczyć: Wedle państwowej teorii człowiek powinien posiadać a więc i pobierać taki a taki zasób nau- kowy; wedle zdrowych z wolnością i godnością człowieka zgodnych zasad, ma prawo do pe- wnego stopnia nauki.

W pierwszym przypadku społeczeństwo wymaga od pojedynka, w drugim pojedynk od społeczeń- stwa. Każdy z zasadami i prawami politycznymi obeznany odgadnie zaraz, że pierwsze jest w lo- cznym związku z teorią, która przypuszcza ab- solucyjną państwową przez państwo i prowadzi do socjalizmu; druga windykuję wolność i godność pojedynka, zapewnia naturalny organizm. Tak obójtne na pozór prawne pojęcia odnoszą się do najwyższych zagadnień, które dziś ludzkość dzieli.

Zwolennicy państwowego i ludowego wszech- władztwa, które absorbuje wolność, a niemal oso- bistość człowieka, muszą przyjąć zasadę przymu- sowej i nałożonej z góry rządowej nauki. W tem pojęciu, w tem ustroju, dziecko ulega nie władzy rodziców, ale władzy państwa, a że państwo we- dle sławnego określenia Odillona Barot la loi est athée, nie zna Boga, więc musi być nauka, jak ono same, bezwyznaniowa. Teoria ta polityczna zupełnego zastosowania w państwie austriackim niema; jest stronnictwo nazywające się wolno- myślnem, które, gwałt czyniąc monarchicznymi i

narodowościowym pierwiastkom i uczuciom, usilo- wało, poniekąd potrafiło w praktykę naszego pu- blicznego prawa wprowadzić tę teorię; nie tyle dla konsekwencji logicznej, ile dla celu, który dopiąć pragnie w przekonaniu i bardzo ugrunto- wanem, że szkoła przymusowa i bezwyznaniowa, albo jak chcą wszechwyznaniowa, zwolna osłabi wiarę ludu, a przygotuje go do wpływów rewolu- cyjnych i socyalnych teorii. Czy zaś w tem jest cel sekciarski albo żydowski, zostawiam przeko- naniu czytelników Nowej Pressy. Jeżeli wiele z tych fałszywych zasad potrafiło się wcisnąć do ustawy państwowej, to z drugiej strony szczę- ściem właściwości krajów koronnych nie dopuszcza- ją, aby z niego wszystkie następności wyprowa- dzić i mamy do czego odwołać się, kiedy pod pozorem swobody, albo postępu, chcą nas ujarzmić, albo moralnie cofnąć.

W organicznym ustroju i pojęciu społeczeństwa, gdzie każdy pojedynek w sumieniu odpowiedzial- ny, już tem samem musi być wolny, należy on nie do państwa, ale w porządku doczesnym do rodziny, w porządku moralnym do Kościoła — je- żeli cywilnie prawnemu porządkowi ulega, to du- chowo wolny. Nie poddał się on państwu żadnym kontraktem społecznym, bo natura społecznym go uczyniła, wyrabiając całą hierarchia władz, która wiąże ludzkość naturalnie nie sztucznie, w tak przedziwną harmonię. Że się bez nauki obejść nie może, że ta nauka jest kwiatem ludzkości, dowodzić nie potrzeba; wydobylała się też swo- bodnie, opromieniała Grecyą, Rzym polorowała, a w wiekach średnich rodzima siła przy pomocy Ko- ściółka przebiła ciemność i stała gotowa, aby przy- jąć blask odrodzenia, a ostatecznie komu Prusy zawdzięczają początek swego świętego ludowe- go szkolnictwa, jeżeli nie Żegańskiemu opatowi. Prawda, przymus szkolny dawno zagnieździł się w Prusiech, ale Francya, Anglia, Włochy doszły wysokiej cywilizacji, kultury albo literackiej albo politycznej, bez tej instytucji.

Czy zatem nie należy dbać o wychowanie po- czątkowe, czy mamy je uważać jako też albo o- bojętne? Bynajmniej, jakkolwiek długo w Europie społeczeństwo nie trudniło się nauczaniem począt- kowym i długo zostawione było zachodom i gor- lowości rodziców, to twierdzić, iż w obecnym sta- nie kultury, a szczególnie w obecnym ustroju po- litycznym, wkładającym tak ciężkie obowiązki na obywatela, jeżeli społeczeństwo niema prawa na- kładać obowiązku nauki, ma obowiązek zrobić do- stępną naukę początkową — i ojciec rodziny pla- cący podatki słusznie żądać może nauki począt- kowej dla dziecka. Ciem zaś ma być ta nauka? Jest trudno wieść z tego, co się powiedziało wy- żej. Dziś otwarta droga każdemu do każdego sta- nowiska. Kto ma siły i wódc niech bieży, a dank otrzyma. Jeżeli społeczeństwo otwiera mu szranki, winno także uziębować go do biegu, to jest dać tę naukę, która wystarcza zdolności i woli, aby do- bić się każdego stanowiska. Społeczeństwo winno zatem dać każdemu możność nauce się czytając, pisać, rachować i tej nauki moralnej o stosunku z Bogiem, bez której niema człowieka, a zarys historyi ojczystej, bez której niema obywatela.

Ten zasób wystarcza do codziennych potrzeb człowieka w handlu i gospodarstwie; wystarcza umysłem wyjątkowo usposobionym i chciwym, do wszelkiego w naukach postępu, a nie bałamuć umysłu mnóstwem przedmiotów, jakkolwiek wrze- koma elementarnie wykładanych, ale niedostę- pnych; które niy mają wypełnić jakąś zaokrą- gloną całość, a tak zwana metoda pogładowa jeszcze bardziej umysły zaciemniają i nużą. Ztąd skutek, że po latach nauki, które pracę nieraz w domu potrzebna udaremniały, dzieci wychodzą stępiały. Ktokolwiek zbliżył się do szkółek, przy- zna, że mówię prawdę, i że obecne pokolenie u- traćilo przyszłowiowy zdrowy chłopski rozum, a nie nabyło kulturowego wykształcenia. Sławny so- cyolog Spencer twierdzi, że niema żadnego spo- sunku pomiędzy moralnem usposobieniem czło- wieka, a znajomością 24 hieroglifów zwanych literami i onych składaniem. Jak zwykłe u Spen-

między sobą, wszyscy w służbie sprawy bożej. Kolumny ciemnych duchów zaległy ziemię, jasne duchy ustąpiły z niej. Przechodzę z mocy Pana przywrócić panowanie jasnym kolumnom. Niech każdy rozjaśnia ducha swego i rozpromienia do stanu gwiazd iskryjących się na niebie; niech mo- dliłwa podnosi się ku niebu, a jasna weń wstąpi kolumna. Życie, to ciągła walka. Złe walczą z do- brem. Dziś też panuje, mnie jest danem zetrzeć głowę złego. Powtórzysz się nieraz jeszcze pa- nowanie złego, ale Bóg będzie zysłał wybrańców na jego poskromienie. Gdy Bóg siódmego zesłał wystanica, będzie panowanie światłości na ziemi. A teraz powiadam wam bracia, jako mistrz bo- żych mocy, zaciągając się do służby w sprawie bożej. Oto wódz słowa (wskazując na Mickiewi- cza), a to wódz ziemi (wskazując na Różyckiego), oni wam w służbie przewodniczą będą. Jest to ko- munita duchowa, jest to biesiada ducha, którą wam zastawiam. Do niej wyzywam wszystkie du- chy, wszystkie światła kolumny. Ty, o duchu Na- poleona, jesteś przedostatnim w świętej kolumnie. Pozwólono ci wspierać narzędzie twoje ziemskie aby naród twój poznał ciebie i cheiwy twego kie- runku, spełniał przeznaczenie swoje. Duchowy wznoś toast przy tej ducha biesiadzie, za radość, pokój i zbawienie twoje. A wy o wielkie duchy, urzędy słowa bożego w królestwie Ojca czyniące dla nas! Izrael! ojciec bracia! co nad czło- wiekiem na ziemi czuwać! przyjmicie korne dzie- ki nasze za to uczestnictwo wasze w tej służ- bie, organów waszych na ziemi biesiadzie, ku zasil- kowi ich ducha, na wielkie sprawy boże. Amen.

To rzekłszy, oddali się Towiański, a niedługo potem rozeszło się towarzystwo. Zostali jeno na- jlepszy Mickiewicza przyjaciele i najgorliwsi nowej wiary wyznawcy.

cera kryje się w tych słowach sofizmat. Hieroglify te kryją myśli, zmuszają mózg twarzą do wysi- leń, a pomagają w skomplikowanych stosunkach obecnego ustroju. Szkoła więc potrzebna, nie wa- ham się powiedzieć konieczna, jak zaś skuteczna mamy na ludność żydowskiej bez wyjątku szkol- nie wychowanej przykład. Pragniemy zatem szko- łą dla pożytku ludu, ale nie po to, aby w niej utra- cił wiarę. „A ztąd znowu, mówią: ten przestarały zarzut, kiedy książd ma dostęp do szkoły, a w za- dnie niema zgorzienia.“

Pytam poprostu, czy równość nauce reli- gijnej nie wywoła konieczne obójtności? Mówmy otwarcie, dziś już nieczas ludzi się słowami. O co idzie? Właśnie o to, aby lud, aby masy stały się obójtne dla wiary. Żeby zaś to nastąpiło, trze- ba nauki symultannej przez długie lata. Dlatego, kiedy była mowa o skróceniu lat nauki ludowej, powstał krzyk na całej linii. Kiedy ks. Liechten- stein wniósł projekt, liczący Schulverein chórem go potępił i wywołuje mityngi przeciw niemu. Ztąd ta obawa wobec wniosku ks. Liechtensteina, który ogółu nie dotyka?

Świat moralny podzielony dzisiaj na dwa obozy. Jak na początku wskazał, dwie teorie wal- czą o początek społeczeństwa; podobny toczy się spór o ekonomia moralną ludzkości. Z jednej stro- ny: Bóg opatrnościowy prawodawca i rządzący przez Kościół — z drugiej, jak twierdzi pseudo- filozofia: ludzkość powstała bezwiednie, rządzona postulatami rozumu. W zastosowaniu postępu ludzko- ści przez coraz bardziej wnioskując w jej skład chrześcijaństwo, a zatem zniesienie niewoli, oświata i zwolna modyfikujące się stosunki społeczne. I znowu z drugiej strony postępu społeczeństwa przez zniesienie osobistej odpowiedzialności sumienia, imperatiwu moralnego i dążenie do równości wska- zanej przez rozum.

Ostatnia teoria pochlebia pysze, a mierne umy- śły zaspokaja. Panowała już choć pod odmienną formą w starożytności, dziś przybrała wszystkie cechy sekty: intolerancją, fanatyzm przesładowa- nia. Jak przesładować umie, wyższy raz górę, widzimy we Francji, gdzie to jeszcze niemożliwe, zwolna gotuje walkę, a najdziwniejszy środek wy- chowanie, bo pozor szlachetny a skutek pewny. Ks. Liechtenstein tak mało, za mało żąda, a bu- rza powstaje taka, że stronnictwo prawicy i rząd waha się. Czemu? Czy, że mić liźnie, bynaj- mniej; czy nie mają ludu za sobą? całą warstwę spodnią, zdrową i twardą — ale Schulverein ma za sobą organizowany zastęp, ale wielu posłów zaonych, wiernych boi się uchodzić za wstecznych i fałsz zuchwale bierze górę pod sztandarem po- stępu i cywilizacji.

(Dokończenie nastąpi).

Rozmaitości polityczne.

Z Wiednia.

Według Pungolo miał rząd włoski w sposób przyjaźny zapytać gabinet wiedeński o charakter zapowiedzianego wiecu katolickiego w Wiedniu i otrzymał odpowiedź, iż wszelkie enuncyacje za świecką władzą Papieża, tudzież przeciw państwu rzymskiemu, nie zostaną dozwolone. Polit. Corr. otrzymała ze strony kompetentnej zapewnienie, iż wiadomość Pungolo jest najzupełniej nieprawdziwą.

Z Warszawy.

Naczelnik sztabu jenerałnego jenerał-lejtnant Nagłowski i komendant m. Warszawy jł. Kuźmin wyjechali do Petersburga, gdzie, jak wiadomo, bawi także jenerał Hurko.

Dobrze zazwyczaj poinformowany korespondent warszawski Schlesische Ztg pisze pod dnem 25go marca:

Ukazem carskim przekształcono niedawno 20 ba- talionów rezerwowych w bataliony forteczne, a oprócz tego jeden z nowoformowanych niedawno pułków rezerwy w pułk forteczny o 4 batalionach.

— Gniewajcie się na mnie, jak chcecie — ode- zwał się Witwicki — ale otwarcie powiedzieć wam muszę, że ten człowiek albo oszust, albo szalelec. Czyż jedna myśl jasna, sformułowana zapalenia z tego, co tu nagadał? Same ogólniki bałamuć, a heretyki. Adamie! przyjacielu, odsuń się od tego człowieka. Gdy ty go opuścisz, nikt nań zwa- żać nie będzie; gdy ty dasz się dłużej bałamuć, wszyscy pójdą za tobą. Adamie! pomnij, żeś pierw- szy między nami, pomnij, że naród cały patrzy na ciebie. Nie zapomnij, że Bóg ci powierzył geniusz, abyś nim, jak słowem, jaśniał swemu narodowi. Pomnij na żonę i dzieci. Adamie! wierz mi, to oszust lub szalelec.

— Stefanie! Od dziś rozszedł się drogi naszego życia — odparł Mickiewicz. — Od dziś niema mię- dzy nami wspólności serca. Kto przeciw niemu, ten przeciw mnie.

— Chcesz tego koniecznie, więc żegnam cię... i nim odtań stanę dla ciebie, jak chcesz ko- niecznie, obczym zupełnie, pozwól, że cię raz je- szcze z serca całego i z płaczem uczaję.

To rzekłszy, rzucił się Witwicki Mickiewiczowi na szyję, i uściskawszy przyjaciela, wyszedł za- plakany.

Jakiś niepokój opanował Adama po tem poże- gnanii; wzruszony był bardzo i niespokojny. Usiadł potem i zatonął w myślach.

Co się tam snuło przez duszę wieszcza, tego nikt nie dopatrzył; ale to pewna, że jakieś czarne nasuwały mu się obrazy, że prorocze przeczuca puchmurną odkrywały mu przyszłość, gdyż wyraz bólu na twarzy mu się rozpiął i nie zatarł się prędko.

CZESŁAW PIENIAŻEK.

(Ciąg dalszy nastąpi).

W koncercie Towarzystwa muzycznego wystąpił wczoraj St. Barcewicz. Spora liczba wielbicieli, jak również ciekawych usiśnienych choćby raz znanomuto go artysty, zapełniła salę. Barcewicz należał przedwzyszkimto do rzędn tych skrzypktoch, tak dalece panujących nad instrumentem i nad sobą, że zawsze jest dobrze dysponowanym. Osobno to gatunek artystów, u których uczucie i zapal ma zawsze na zawołanie bogate środki do wypowiedzenia wzszytkiego, a których technika jest zawsze tak świeżą, że ożywia i zachęca artystę. Ta zgoda ze samym sobą i umiejętność spozyktywania bogatych zasobów jest cechą wielkich artystów — jest zarówno cechą Barcewicza. Wśród krótkich, zwartych motywów, traktowanych z prawdziwą siłą i mękością, wychyla się kantylena, pełną prawdziwym ciepłem i szczerem uczuciem, bez pretensjonalności i la Vieuxtemps lub Ernst.

Notaryusz w Dukli

potrzebuje **KANDYDATA** z egzaminem i czerotelną praktyką legalną. — Niezwłoczne zgłoszenia są pożądane. (850-2-3)

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szan. właścicieli miejskich i wiejskich, iż z d. 2 kwietnia b. r. otwieram w Podgórze pod L. 89 przy ulicy Józefińskiej **biuro techniczne** i podejmuję się wykonania wszelkich robót technicznych tj. wykonania planów, kosztorysów i prowadzenia budowl. **Jan Hercok**, egzaminowany i koncesjonowany budowniczy. (847-2-3)

Sadzonki i nasiona lesne,

przesyła za zaliczką na wszystkie stacje kolei i pocztą **Leśnictwo Zasów pod Czarną**. NASIONA sosny zhr. 1 30 ct. — świerka 60 ct. modrzewia 60 ct. za 1 funt. SADZONKI sosny rocznej 50 ct. 2-letn. 1 zhr. 1 zhr. 2 zhr. 3-letn. 1 zhr. 50 ct. modrzewia 2-letn. 2 zhr. 3-letn. 1 zhr. 50 ct. olszyna, brzoza, akacja 2-letn. i 3-letn. 3 zhr. (741-8-15) **Wszystko za 1000 sztuk.**

Cieplica Jaszczurówka.

Na bieżący sezon jest do wydzierżawienia w tych licznie z Zakopanem ujęzeczanych kąpielach kawiarnia i piwiarnia z dużą salą balową. Osoby mające zamiar stawiania letnich mieszkań, mogą pod przystępnymi warunkami przy drodze wydzierżawić parcele budowlane.

Budowa drogi z Zakopanego rozpoczęta zostanie z pierwszą wiosną przez organa Wydziału krajowego. (862-2-3) Blizsze szczegóły i warunki pod adresem: **Administracja dóbr poczta Poronin.**

Nasiona lesne i sadzonki

przesyła za zaliczką na wszystkie stacje kolei i pocztą zarząd lasów **J. O. Księcia Lubomirskiego w Aleksandrowicach, poczta Liszki**, nasiona olehy czerwonej 1 zhr. 40 ct., akacji dużej 80 ct., brzozy 60 ct. za 1 klg.; sadzonki sosny rocznej 50 ct., 2-letn. 1 zhr., świerka roczny 50 ct., 2-letn. 1 zhr., 3-letni 3 zhr., klon 3-letni 10 zhr., akacja roczna 150 zhr., 2-letn. a 3 zhr. za 1000 sztuk. Brzożewie duże wyrosłe za sztukę 1 zhr. (780-3-3)

OBCENIE

wyrób tak udoskonalono, że przewyższa swą dobrocią prawdziwy francuski Rigo la u. **AUSTRIA SYNAPISMOWY PAPIER**, Aprobowany i polecany p. Krak. Tow. lekarskie. W szpitalach przyjęty. Do nabycia w aptekach w kraju i zagranicą. Dusseldorfska fabryka (765-5-)

Musztardy i Octu winnego i owocowego **Jana Lehensteina w Krakowie.**

W Wiedniu, I., Graben Nr. 27 (obok pamiątkowego stupa).

Proszę dokładnie uważać na firmę.

C. k. patent. wiedeńskie i paryskie **GORSETY fiszbinowe** od 3 zhr. 50 ct. do 30 zhr. **Szczegółowo: Gorsety piersiowe** dla słabych pan bez żadnego wkładu, od 10 zhr. wzyzy. Angielskie gorsety do jazdy konnej dla pan i pań. W are należy wiażąc w centimetach, bez potrącenia na sobie na sukni. 1. Objętość piersi i grzbietu, 2. kielci, 3. biodra, 4. długość pod ramieniami do kibi. Przystrojenie i naprawa gorsetów. (798-2-6)

mężczyzn

sensacyjny wynalazek! Dra Borsodi c. k. uprz. elektro metaliczna płyta, wypróbowana i odznaczona, usowa osłabienia, gdyż wzmacnia i odświeża zmęczone nerwy. Przyrząd jest bardzo zmyślnym, a proste niewidoczne noszenie płyty na ciele wystarcza do osiągnięcia skutku. (801-2-52) Cena: I. kl. 55 zhr., II. kl. 40 zhr., III. kl. 30 zhr. **Atelier für k. k. priv. elektro-metalische Platten (Patent Dr. Borsodi), Wien, I., Weiburggasse Nr. 9.** Obszerne broszury za przystaniem 50 cent.

PRZYPADEK!

Spóźniona pora i potrzeba pieniędzy umożliwiła mi nabyć w drodze kupna cały znaczny zapas wielkiej fabryki **chustek do okrycia**. Mogę więc każdej damie dostarczyć olbrzymią, grubą ciepłą, bardzo trwałą **chustkę** po zadziwiająco taniej cenie.

1 zhr. 85 c. w. a.

Te bardzo modne chustki do okrycia są zrobione z najlepszej wełny szarej (w trzech odcieniach „jasne, średnio szare i ciemno szare”) z pięknie frandziami, ciemną bordurą i mają 170 cmtr. długości i 175 cmtr. szerokości.

Należy się spieszyć z zamówieniem, jak długo zapas starczy, gdyż taka sposobność nie zdarzy się więcej. Rozsyłka za gotówkę lub zaliczką.

Exporthaus (D. KLEKNER) Wien, I., Postgasse 20. (734-6-6)

DONIESIENIE.

Mam zaszczyt donieść Szanownej Publiczności, że od **stycznia 1889 roku** objąłem

Restaurację na stacyi kolei państw. w Suchy.

Dziękując za dotychczasowe względy, okazywane mi w Krakowie, polecam się Szanownej Publiczności zapewniając, że i nadal staraniem mojem będzie wszelkim wymogom Szanownych PP. Podróżujących w zupełności zadosyć uczynić. **Ferdynand Turlinski.** (296-9-20)

Dyrekcya Browaru Jaroszewskiego

oznajmia niniejszem, iż oddała jeneralne zastępstwo dla **Krakowa i Galicyi** swego znanego,

Piwa Eksportowego

firnie

W. GOLDWASSER w KRAKOWIE

dokąd ze wszystkimi zamówieniami udawać się należy.

Firma W. Goldwasser utrzymuje skład PIWA JAROSZEWSKIEGO w beczkach i butelkach i sprzedaje po cenach browaru. JAROSZEWSKIE PIWO EKSPORTOWE jest za najlepsze uznane i zostało na wszystkich wystawach pierwszemi nagrodami odznaczone.

Cena najlepszego piwa jaroszewskiego butelki po 10 centów.

Przy odbiorze 10 flaszek piwa jaroszewskiego daje się 1 butelkę jako rabat bezpłatnie. — Odstawa do domu bezpłatna. (779-3-3)

Główny Skład: Rynek główny L. 5.

Składy transirowe: na dworcu kolejowym.

Mączka pożywcza dla dzieci

I. wiedeńskiej fabryki mączki pożywczej dla dzieci **Franciszka Giacomelli**,

która jako niezrównany środek pożywczy dla niemowląt celem zupełnego zastąpienia mleka matycznego przez pierwsze znakomitości w kraju i zagranicą chlubnie jest uznana i polecana, a z powodu swej znakomitej sily pożywczej tak przedko ogólnie ulubioną została, wypada dla niemowląt dziennie tylko po 5 centów. Do nabycia w Krakowie, w aptece Leona Rosnera. (537-5-9) Cena wielkiej puski 80 ct., małej puski 45 ct. z opisem użycia.

Rzemienie trybowe z żaglowego płótna.

Pierwsze austr.-węgier. wyrób, dotychczas tylko z zagranicy sprowadzany, fabrykują obecnie sam w daleko lepszym gatunku i po tańszej cenie.

Pierwsza austr.-węgierska

fabryka rzemienia trybowych z żaglowego płótna, poruszana parą,

G. GNERLICH

w CIESZYNI, w Słazku austriackim.

Próbki i cenniki na żądanie darmo i oplatnie. (700-4-8)

(265-7-26)

Największy dom rozsyłkowy towarów J. & S. Kessler w Bernie mor.

Ferdinandsgasse Nr. 7,

rozsyła darmo i oplatnie próbki i cenniki.

Skład fabryczny towarów sukiennych.

Materje na letnie ubrania

czesankowe do prania, najświeższe desenie, jedna reszka 6 1/2 mt. na kompletne ubranie męskie 3 zhr.

Jak długo zapas starczy! Bernińskie resztki sukna 3-10 mtr. na kompletne ubranie męskie 3 zhr. 75 ct.

Damskie przybory modne

Materje modne w paski i kratki, 60 cm. szer. k. na szafroki i suknie dzieciinne 10 mtr. 2 zhr. 50 ct.

Materje na spodnice i trójdrotowe we wszelkich modn. barwach 1.3 zhr. 10 ct. II. 2 zhr. 80 ct.

! Kupno okaznościowe!! Prawdziwe kolorowe francuskie materje zefir, 75 cm. szer. w pysznych barwach, 10 mtr. t. r. z tylko 3 zhr. 50 ct.

Materje modne Brocat i Jaquard, 60 cm. szerok. we wszelk. możebn. barwach, 10 mtr. 3 zhr. 60.

Doris, najczystsza modna materja w kratki, czwasta wełna, 10 mtr. dawniej 10 zhr. teraz tylko 6 zhr. 50.

Nerwy, 90 cm. szerok., w pięknych paskach i we wszelk. modn. barwach, 10 mtr. tylko 4 zhr. 50.

Kaszmir podwójn. szerok., czarny i kolor. 10 mtr. 4 zhr.

Wełniany atlas podwójn. szerok. czarny i kolor. 10 mtr. 4 zhr.

Kretony niebiesko-drukowane 10 m 2 zhr. 50.

Letnie kaftaniki Jersey gust. przypas. gładkie 2 zhr. 50, stębnowane 3 zhr.

Towary iniane i weby, 1 sztuka 29 łokci.

1 szt. płótna domowego dobr. gatunku 4/4 4 zhr. 20, 5/4 5 zhr. 50.

1 szt. weby King najtęszy i najlep. gatunku, 29 łok. t. w. sz. niż płótno, 4/4 5 zhr. 80 ct., 5/4 7 zhr. 50.

1 szt. Oxford i zefir najtęszy. wzory II. 4 zhr. 50, I. 6 zhr. 50.

6 szt. koszul damskich z mocn. płótna i obszywką 3 zhr. 25 ct., z haftem 5 zhr.

3 szt. kaftaników nocnych z dobrego sztyfonu z piekn. haftem I. 4 zhr. II. 1 zhr. 80.

Prawdziwe angielskie materje szwiotowe, 3-10 mtr. na kompletne ubranie męskie, I. 8 zhr. 50, II. 2 zhr. 50, III. 6 zhr.

Materje na zarzutki najtęszy, modne barwy w najlep. gatunku, 2-10 mtr. na kompletną zarzutkę 6 zhr.

Męskie przybory modne. Koszule męskie z sztyfonu, kretonu, Oxfordu, najlep. wyrób, I. 1 zhr. 80, II. 1 zhr. 20.

Robocze koszule Oxford moony dobry gatun. 3 szt. II. 1 zhr. 40, I. 2 zhr.

Kalesony z mocn. płótna, barchanu I. 2 zhr. 50 ct., II. 1 zhr. 80 za sztukę.

Normalne reform. koszule i kalesony na lato bardzo przyjem. nie poące, sztuka 2 zhr.

12 par jedwabn. skarpetek finisz (nieopczonych) 1 zhr. 20.

1 pied podróżny, 3/50 mtr. długi, 1/60 szer. prawdz. angiel. 4 zhr. 50.

6 sztuk czapek sukiennych męskich i dla dzieci modnego kroju 1 zhr. 20.

Parasol cloth 1 zhr. 50, jedwabny 3 zhr. 50.

12 chustek do nosa dla mężczyzn 1 zhr. 20. obrabion. z kolor. szlakiem dla kobiet 1 zhr.

Franki, koldry i kobierce. Firanki jutowe najśwież. desenie, kompl. w 2 kolor. 2 zhr. 30, w 4 kolor. 3 zhr. 50.

Garnitury jutowe, 2 kapy na łóżka i 1 kapa na stół, najsw. turec. desenie, w 2 kolor. 3 zhr. 50, w 4 kolor. 6 zhr.

Stębnowana koldra letnia rouge kompl. długi i szer. 1 szt. 3 zhr.

Chodnik manilowy Jaquard, 10 m. długi, trwały gatun. 3 zhr. 50.

Garnitur rypowy, 2 kapy na łóżko, 1 kapa na stół, najśwież. zestawienie barw. 4 zhr. 50.

Materja koronkowa na firanki, najśwież. deseni, 100 cm. szerok., 1 metr 25 ct. Parasolka jedwabna, czarna lub kolorowa, z najsw. modną laską, 2 zhr. 2 zhr. 50 ct., 3 zhr. (524-6-10)

Rozsyłka za zaliczką. Nieodpowiedni towar przyjmujemy napowrót.

OGŁOSZENIE LICYTACYI

dnia Sgo kwietnia 1889 roku i dni następnych.

Dyrekcya

ZAKŁADU POŻYCZKOWEGO NA ZASTAWY RUCHOME

przy Kasie Oszczędności w Krakowie

podaje do publicznej wiadomości, iż

kosztowności

w złocie, srebrze i drogich kamieniach,

do dnia 31go grudnia 1887 r. włącznie, jak również ubrania, bielizna i towary łokciowe do dnia 31 sierpnia 1888 r. włącznie zastawione, a dotąd niewykupione, ani prolongowane, stosownie do §. 22 statutu, zostaną sprzedane najwięcej dającym w drodze publicznej licytacji, która odbędzie się Sgo kwietnia 1889 r. i dni następnych o godzinie 9 1/2 przed południem przy ulicy Szpitalnej pod Nr. 15. (567-3-3)

Wzywa się zatem strony interesowane, aby we własnym interesie przed terminem licytacji tj. do d. 6 kwietnia 1889 r. włącznie, pospieszyły z wykupem lub prolongowaniem swoich zastawów.

Dwadzieścia lat

w jednym domu!

Bez wątpienia środek domowy, który tak długo w jednej rodzinie znajdował zastosowanie, musi być dobrym. Wy-padek taki miał miejsce z prawdziwym kotwicznym Pain-Expellerem, na co mamy dowody. Dalszą przyczyną za-ufania, jakim się środek ten cieszy, jest niezawodnie okoliczność, że wielu chorych, przeprowadzający inne za-chwalane leki przeciw napowrót do doświadczonego Pain-Expelleru powrócilo. Przekonali się oni przez porównanie, że Pain-Expeller w reumatyzmie, podagrze, łamaniu, a także w zaziębieniach, helu głowy, zębów, krzyża, kołce itd. najpewniej pomaga; najczęstszemu przynajmniej bole zaraz po pierwszym natarciu. Umiarokowana cena, 40 a wżgl. 70 kr. umożliwiając i niezamownym nabywcy tegoż; należy tylko wystrzegać się szkodliwych imitacji i uważać za prawdziwy tylko Pain-Expeller zaopatrzony fabryczną marką „kotwica”. Na składzie prawie we wszystkich aptekach. Główny skład w aptece Dra Richtera „pod złotym lwem” w Pradze, Nikulassk. nam. 7.

Piwo słodowe lecnicznie

Konstantego Wiszniewskiego

Jestto napój bardzo smaczny a zarazem orzeź-wikujący i nader skuteczny na kaszel, chrypki, katar piersi i płuc, trudność oddychania, na cier-pienia żołądka i kiszek, na bezsenność, (441-1-5) ogólnie osłabienie.

Cena butelki 36 cent.

Wszystkie nowości prześcignięte.

Dwa najpiękniejsze, najpraktyczniejsze i bardzo pożyteczne przedmioty wystawy wiedeńskiej, nowo wynalazione mechaniczne patentow. maszyna, która w przeciegu 5 minut wyrabia z słodkiego mleka lub śmietany masło. — Ceny tej maszyny są w objętości:

zhr. 150 275 500 750 1500 3000

Tylko 3 zhr. 40 cent. kosztuje od sierpnia 1888 wynaleziona patent. ręczna maszyna do sycia. Ta maszyną pracuje pięknie, szybko, mocno z równym ściegiem i swyle bez wyciekłu wszystkie materje. Zrobiona jest zawsze z najlepszego łanego żelaza.

Powyzsze przedmioty ma na sprzedaż za zaliczką lub za gotówkę edynie i wyłącznie centralny skład (703-2-4)

S. Weiss w Wiedniu,

Stadt, Seilergasse 7b.

Kwizdy płyn gościcowy

oddawna wypróbowany doskonały środek.

Prawdziwy tylko z obok umieszczoną marką ochronną.

Prawdziwy do nabycia w Krakowie hurtownie i częściowo u aptekarzy: pp. Wiktora Redyka, Ad. Siedleckiego, E. Sobierajskiego, Ernesta Stockmara, Józefa Trauczyńskiego, Konstantego Wiszniewskiego;

prawdziwy do nabycia we Lwowie hurtownie i częściowo u aptekarzy: panów Piotra Mikolascha, J. Beisera, H. Blumenfelda, K. Krzyżanowskiego, S. Ruckera, A. Sklepińskiego, J. Wiewiórowskiego;

dalej częściowo w aptekach: w Baranowie, Belzie, Białym, Bóbrce, Bochni, Bolesławie, Borysławiu, Borszczowie, Brzesku, Brodach, Brzeżanach, Buczacu, Bursztynie, Czortkowie, Debicy, Dolinie, Drochobyczu, Dynowie, Gli-nianach, Głogowie, Grodku, Horodencie, Husiatynie, Jarosławiu, Jasle, Jezierzana-ch, Kolomyi, Koszowie, Krośnie, Krzeszowiecach, Kuttach, Leżajsku, Łopatynie, Mielen, Mikulińcach, Miłowie, Myślenicach, Nadwórni, Niemirowie, Nisku, Nowym Sączu, Obertynie, Oderbergu, Oświęcimie, Podgórzu, Podhajcach, Pod-woloczyskach, Przemyślu, Przemyślanach, Przeworsku, Radomyślu, Radymnie, Rohatynie, Rozdole, Rożniatowie, Rozwadowie, Rzeszowie, Sadowej Wiszni, Samborze, Sanoku, Sędziszowie, Skale, Skalicie, Skole, Sokalu, Stanisławowie, Starym mieście, Strzynie, Tarnopolu, Tarnowie, Ulanowie, Urowie, Wareszin, Wieliczce, Wiśnicz, Wojnicz, Wojniłowie, Zablociu, Zakliczynie, Zaleszczy-kach, Zbarażu, Zborowie, Złoczowie, Zmigrodzie, Żółkwi, Żurawnie, Żywcu.

Główny skład dla Galicyi u P. Mikolascha apt. we Lwowie.

Cena flaszki 1 zhr. w. a. (106-2-3)

Godzienna przesyłka pocztowa za zaliczką przez główny skład rozsyłkowy: apteka obwodowa Franciszka Jana Kwizdy, c. k. austr. i król. rumuńskiego nadwornego dostawcy w Korneuburgu.

Franciszka Christoph

lakier polyskowy

DO ZAPUSZCZANIA PODŁOGI

bez woni i prędko schnący.

Znakomity ten lakier polyskowy do zapuszczania podłogi jest zupełnie bezwonny, szybko podczas zapuszczania i ma natychmiast (bez szkodliwa-nia) najpiękniejszy połysk, któremu wilgoć nie szkodzi, jest trwały i daleko piękniejszy niż każde inne zapuszczenie. Składa się on z żółto-bruna-tnego lakieru polyskowego, zawierającego w sobie delikatną farbę żółto-bru-natną, przeto każdy kolor podłogi może być doskonale pokryty — albo z czystego lakieru polyskowego, do którego się żadnej domieszki farby nie dodaje, a przecie sam piękny połysk nadaje.

Jedyny i wyłączny skład tego lakieru na Kraków i okolice utrzymuje Dom han-dlowy pod firmą

Stanisław Feintuch w Krakowie, w Rynku pod Nr. 6,

gdzie próbki lakierowania obejrzeć, przepisy używania dostać i zamówienia na prowin-cję uczynić można. (814-2-10)

W Jaworzniu u Teodora Dendera, — w Wadowicach u Seweryna Kurow-skiego aptekarza, — w Wieliczce u L. Windakiewicza.

Franciszek Christoph w Pradze,

wynalazca i wyłączny fabrykant prawdziwego lakieru na podłogi.

Koldry flanelowe i watawone,

otrzymał w wielkim wyborze i poleca (635-2-)

KAZIMIERZ NIESIOŁOWSKI

w Krakowie, Sukienice 24.

CENY BARDZO NISKIE.

Folwark Łopuchowa

położony 3/4 mili od miasta pow. Ropczyc, ob-szaru 240 morg., z tych 106 lasu zdadnego do ciecica, reszta psz-mnej gleby, łak I klasy i t. d. jest z inwentarzem do sprzedania; również dom parterowy z ogrodem owocowym w Tarnowie, ul. Ogrodowa l. 11. — Blizsza wiadomość w handlu P. Rutkowskiego w Kra-kowie przy ul. św. Jana. (848-2-3)

REALNOŚĆ

parterowa, z ofieynami i ogrodem, na wstępie z planiacją w ulicy Łobzowską, pod L. 6 położona, jest z wolnej ręki do sprzedania, lub zamiany na dom w śródmieściu. — Wiadomość na miej-scu u właściciela. (689-3-4)

Realność

w SWOSZOWICACH pod l. k. 40, w pobliżu Krakowa,

składająca się z jednopiętrowej kamieni-cy obejmującej 11 ubikacyj mieszkalnych, muirowanej stajni, wozowni, suszarni, pralni itp. budynków gospodarszych, otoczo-nych w około murem, jest wraz z ogro-dem angielskim, owocowym i warzywnym mającym blisk o 2 morgi, tudzież z 6 morgami gruntu ornego i stawem, ka-żdego czasu z wolnej ręki, pod bardzo przystępnymi warun-kami do sprzedania.

Tuż przy wspomnianej realności znajdu-ję się wodociąg obfitujący w zdrową wo-dę górską.

W miejscu jest bardzo uczęszczany za-kład kąpielowy oraz poczta i stacya ko-lejowa.

Blizszej wiadomości zasięgnąć można w handlu Porębskiego & Zim-lera w Krakowie. (874-2-3)

BOL ZEBOW

każdy i najsilniejszy usuwa natychmiast i na-zawsze stymy „LITON”, gdy żadne inne środki niepomocze. Flakon 40 i 60 ct. n. p. B. Stockmara, apt. w KRAKOWIE. (75-6-15)

Propozycje bogatego

OPUŚCİŁO PRASĘ
CZESŁAWA CZYŃSKIEGO
O suggestyji hypnotycznej
w pedagogice.
Str. 36 z 2 ilustracyami. — Cena 30 ct.
Tęgoż: **Magnetyzm i Hypnotyzm**
z 12 ilustr. — Cena 1 zhr., z przesyłką
o 15 ct. więcej. (937-1-6)
Skład gł.: G. Gebethner i Sp., Kraków.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

O ingerencji Sądów przy zniesieniu
Prawa propinacyi
w Galicyi.
Napisał adw. **Dr G. Malachowski.**
Dzielo obejmuje rozbiór krytyczny odnośnych przepisów, zastosowanych dla ustaw praktycznych, tndziej zawiera dosłowny tekst wszystkich (ze zniesieniem prawa propinacyi w związku będących ustaw (ces. patent. z r. 1850 i 1863 ustawy kraj. z 30 grudnia 1875 i 26 stycznia 1889 r. itd.) rozporządzeń minist. i orzeczeń Najw. Trybunału z przytoczeniem wypadków praktycznych, dla właścicieli propinacyi.
NAKŁADEM KSIĘGARNI
Seyfariha i Czajkowskiego
we Lwowie.
Cena 1 zhr., z przesyłką pocztową 1 zhr. 15 c.

Asystent farmacji z dobrmi świadectwami, mającymi 12 lat, z 4 miejscami, również uczeń z ukończoną 5 lub 6 klasą gimn., z dobrego domu, od połowy lipca. Warunki listownie.
Józef Kolassa, aptk. w Biadym.

Ekonom
żonaty, bezdzietny, liczący 33 lat, mający 12 lat praktyki gosp., z dobrmi świadectwami z 4 miejsc, poszukuje posady jako taki lub jednocześnie jako ekonom gorzelnik, wyuczonej na Morawii według nowej ustawy wódzanej. Adres: **N. Ch.** poste restante **Ryglie.** (869-1-3)

Meżczyzna
na stanowisku, inteligentny, posiadający prócz tego majątek 40 tysięcy, życzy sobie zawrzeć znajomość w celu matymonialnym z osobą z dobrej rodziny, wieku około 25 lat, z posagiem nawet miernym. Dyskretna wszelka zapewniona, zamiar rzetelny, którego bliższe szczegóły pod adresem: **P. Korczak, poczta Litwinów.** (931-1-4)

Leśniczy
egzaminowany, mogący się wykazać chlubnymi świadectwami z odbytych dłuższych praktyk i myśliwy, otrzymać może posadę w Czuczu. — Starający się o tą posadę, winni ma własnoręcznie podanie z dołączeniem odpisu świadectwa pod adresem: **Konstanty Pawlikowski** poczta **Czudec.** (870-1-3)

Ziemniaki dobre w każdej ilości wagonów kupuje według ofiarowanych cen, (934)
Jan Zrzawy, Kreuzberg w Czechach.

Z powodu działów familijnych
jest do sprzedania
kamienica w Kielcach
przy rogu ulic Wesołej i Konstantego pod Nr. 339. — Wiadomości u zarządzającego domem. (881)

500 marek w złocie,
jeżeli **Krem Grolicha** nie usunie wszelki nieczystości cery, jak **piegów, plam wrobinnych, opalenia słoneczna, śluzowców, czerwono-nosa** itp. i nie utrzyma cery aż do starości śniwego białej i młodociano świeżej. Zaden blansz! Cena 60 ct. Główny skład **J. Grolich w Bernie moraw.,** — w **Krakowie W. Redy apt.,** w **Rzeszowie J. Schaitter.** (834-1-15)

WINA
w 5-litrowych barykach opłatnie pocztą z baryką za zaliczką. Ofier czerwone 5 lit. 2 zhr. 50 c. Wilańskie czerwone 5 lit. 2 zhr. 70 ct., Dalmatyńskie czerwone 5 lit. 2 zhr. 70 ct., Karłowickie czerwone natur. słodkie 5 lit. 2 zhr. 70 ct., Badacony białe stare 5 lit. 2 zhr. 70 ct., Ruster Ausbruch nat. słodkie 5 lit. 3 zhr. 50 ct., Tokajskie stare 5 lit. 4 zhr. 50 ct. Przesyłki kolejowe w b. cz. od 28 litr. po tańszych cenach **Herrschaffl. Weinkellerei, Wien, Ottakring, Hauptstr. 9.** (795-1-4)

Każdy sam golarz.
Najnowszy przyrząd do golenia, za którego pomocą każdy nawet w podziwianym wieku i trzęsącą ręką może bardzo łatwo ogolić najbujniejszą brodę zupełnie bezpiecznie, bez skrawania i skaleczenia, dobrze, czysto i szybko. Modelowo podjętym przyrządem, który w ostatnich warsztach ludności. Cena sztuki z opisem użycia 1 zhr. 90 ct. Rozsyłki za zaliczką. Jedynie i wyłącznie u podpisanego wynalazcy **Mikołaja Hirnbala w Wiedniu, 1, Mollerbastei 16b, Mezzanin.** (835)

Grunt budowlany
przy ul. Basztowej lub Pawiej, mogą odstąpić w dowolnych rozmiarach. Wiadomość na miejscu przy ulicy Basztowej pod L. 27. (768-10) **Kaczmarek.**

Jedyna rzecz!
jest nowo wynaleziony powszechny zegar pendulowy w piek. polit. kielow. ramach okrągł. z budzikiem i przyrządem. **sygnał.** z 2 brzo. cięgarkami i pat. cyferblatem świecącym w nocy bez żadnego materiału świetl. jak kijełty. Taki zegar kosztuje tylko 2 zhr. 75 c. Każdy zamówiony zegar zapakowany jest w skrzynce po cztowej, rozsyłka wszędzie za gotówkę lub za zaliczką. (781-3-12)
Uhren-Central-Depot S. Weiss & C. Wien, 1. Seilergasse Nr. 7.

Wyszło drugie wydanie książeczki p. t.
Nowenna najskuteczniejsza do
M. Boskiej Nieustającej Pomocy
przez **O. Bernarda Zubienkiego, Redemptorystę.** (764-4-4)
NAKŁADEM KSIĘGARNI KATOLICKIEJ
Dr. Władysława Miłkowskiego w Krakowie
Cena egz. z obr. M. B. Nieustającej Pomocy opr. w tekturkę 25 ct., z przesyłką 30 ct.

OD PRZECIĄGÓW I ZIMNA.
Zawiasy mechaniczne
bez trzasku zamykające się, bardzo trwałe, u **K. Barańskiego,** właściciela zakładu ślusarskiego w Krakowie, ulica Szewska 1. 17. (806-3-3)

Cukiernia J. Przybyłowicza
w Krakowie, Rynek Nr. 7,
wyprzedaje urządzenie i zapasy:
Meble, Bilardy, Stoły marm. i drew., Szafę z lustrami, Lade, Lampy, Szyldy, Sloje, Konfitury, Marmuladę, **Wódki, Atrak oryginalny,** Filtrowy Wódek i Win, Aparat z kotłem miedzianym z Manometrem, w komplecie destylacji Wódek, Baryłki kamienne z kurkami na 25 i 50 litr. (661-8-3)

Nowości w wełnie i bawełnie
na damskie suknie,
otrzymał w wielkim wyborze i poleca (631-5-)
Kazimierz Niesiołowski
w Krakowie, Sukiennice L. 24.
Ceny bardzo niskie.

RUDOLF GLIXELLI, blacharz,
w Krakowie, w domu własnym,
ul. Łobzowska Nr. 6,
znany od wielu lat jako praktyczny i sumienny wykonawca robót, w zakres jego zawodu wchodzących, podejmuje się pokrywania dachów i wież kościelnych, tak w miejscach, jak na prowincji, wszelkim materiałem, czy to własnym, czy też na ten cel mu dostarczonem, z 2—3-letnią gwarancją. Zarazem poleca swój skład zaopatrzony we wszelkie wyroby blacharskie na potrzeby domowe, kąpielowe itp. po cenach bardzo umiarkowanych. (688-3-6)

FOLWARK
w Porębie małej
3/4 mili od Nowego Sącza oddalony, obejmujący 108 morgów gruntu ornego, 1351 pastwisk, 3/4 morg. łąk, 813 ogród, 19 morg. jodłowego najlepszego lasu, razem 131 morgów, — z budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi w jednym kompleksie, wraz z prawem propinacyi i inwentarzem lub bez tegoż — jest każdego czasu z wolnej ręki do sprzedania. Bliższej wiadomości udzieli p. **A. Czerński w Nowym Sączu.** (682-3-3)

Wrażenie!
Bez noża, bez bolów,
bez plastru, bez tynktury, bez cicia, bez wypalania, bez wygryzania, będzie każdy choćby bardzo zastarzały, bardzo uporczywy
odgnirotek
twarda skóra, brodawka bez niebezpieczeństwa zapomocą patent. niewinnego instrumentu z pewnością w jednej minucie przez meżczyznę, kobietę lub dziecko usunięty. Jestto najbezpieczniejsza i najlepsza rzecz, jaka dotychczas istniała, a każdy człowiek czuje się jakby nowonarodzonym, jeżeli tego instrumentu użyje. Cena sztuki 60 cent. za gotówkę opłatnie do wszystkich poczt austriackich. (799-2-6)
D. KLEKNER
w Wiedniu, 1, Postgasse 20.

WORKI PRZECIW MOŁOM
Lufdichter Verschluss.
(na rosyjski sposób) — przeciw p. u. i przez mołe futer i sukien, oraz bielizny dla myśliw. Oddawna znany wynalazek. Można schować jedno lub więcej futer. — Płacić za przechowanie nie trzeba.
Futro zawsze jest na podrodziny. Bezpieczeństwo przed zaraziwymi chorobami przez oddalenie obcych futer. Od zhr. 2-50 wvżw. Cenniki opłatnie. **Paget & Co. w Wiedniu, 1. Riemergasse 13.** (720-3-7)

BERNEŃSKIE
materje sukienne.
Filip Ticho w Bernie mor.,
Krautmarkt 21,
rozsyła na gotowe ubranie wiosenne lub letnie za zaliczką lub gotówkę.
Jeden odcinek mtr. 3-10 materji wystarczający na ubranie mekie dobrego gatunku, tylko za zhr. 3-50
1 odcinek mtr. 3-10 lepszej gatunku tylko za zhr. 5—
1 odcinek mtr. 3-10 najlep. gatunku tylko za zhr. 7-50
1 odcinek mtr. 2-10 materji na zarzutkę z czystej wełny zhr. 3-90
1 odcinek mtr. 3-10 czarnego sukna czystej wełny na kompl. ubranie salonowe zhr. 9—
Próbki darmo i opłatnie. (531-5-15)

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu w Krakowie

obniża stopę procentową od eskontu
weksli swych członków na

5 1/2 %

począwszy od 1go kwietnia b. r. (883-1-3)

Kraków, dnia 28 marca 1889 r.

(Przedruk nie będzie płacony). **Dyrekcya.**

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW Towarzystwa Zaliczkowego w Dąbrowie

„Stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką“,
za rok 1888.
Z początkiem roku 1888 było członków 1716 z wpłaconemi udziały zhr. 78 855 c. 37
Z tych wystąpiło w ciągu 1888 r. „ 101 „ „ 7,714 „ 15
Przybyło w ciągu 1888 roku „ 87 „ „ 9,463 „ 53
Stan członków z końcem 1888 r. „ 1702 „ „ 80,604 „ 75

B I L A N S

Stan czynny.

1) Pożyczki udzielone	zhr. 266,784 c. 51
2) Odsetki wypłacone wierzycielom za rok 1889	„ 150 „ 45
3) Odsetki zaległe u dłużników	„ 4,433 „ 45
4) Zaliczki prawne	„ 843 „ 99
5) Lokacya funduszu rezerwowego	„ 11,595 „ 58
6) Gotówka z dnia 31 grudnia 1888 r.	„ 1,425 „ 17
	„ 285,233 „ 15

Stan bierny.

1) Udziały członków	zhr. 80,604 c. 75
2) Wierzyciele Towarzystwa	„ 171,848 „ 42
3) Odsetki na rok następny pobrane	„ 2,710 „ 44
4) Odsetki przez wierzycieli niepodniesione	„ 4,762 „ 60
5) Fundusz rezerwy	„ 18,449 „ 49
6) Koszta administracyi	„ 640 „ 71
7) Bank krajowy	„ 1,275 „ —
8) Zysk za rok 1888 rozdzielony uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 21 marca 1889 r., a to:	
a) 7% dywidendy od udziałów uprawnionych	zhr. 4896-46
b) do przeniesienia na rachunek zysku r. 1889	„ 55 28 „ 4,951 „ 74
	„ 285,233 „ 15

Dąbrowa, dnia 22 marca 1889 r.
Jan Łodzia Rogaliński, kontrolor. **Ludwik Zakrzewski,** zastępca dyrektora.
Za zgodność z księgami komisya kontrolująca:
(878) **X. kan. Józef Pabijan.** **Dr. Antoni Zaręba.** **Leon Groman.**

Kto ma do sprzedania

rózne starożytności, jakoto: starożytne porcelany, srebra, złote rzeczy emaliowane, brzozy, dywany itd. itd.,

zechee się zgłosić do pp. **G. i A. Hamburger,** którzy przybyli w tym celu z Amsterdamu na kilka dni do **Krakowa** i stanęli w **hotelu Saskim.** Warunki kupna nader korzystne. Godziny dla stron interesowanych od 9ej do 11ej rano i od 3ej do 5ej po południu. (936-1-2)

Kraków, ul. Grodzka 9, I piętro.

Kraków, ul. Grodzka 9, I piętro.

Filia Wiedeńska
HEILMANNA KOHNA i SYNÓW w WIEDNIU
zaopatrzona została na sezon wiosenny i letni wielki wybór
UBRAŃ MĘSKICH i DZIECIENNYCH
po cenach fabrycznych, a mianowicie
Ubrania marynarkowe . . . od 12 zhr. Angliki z kamizelką . . . od 20 zhr.
Ubrania zakietowe . . . od 23 zhr. Zarzutki letnie . . . od 12 zhr.
Ubrania salon. i frakowe . . . od 25 zhr. Menżykow . . . od 15 zhr.
Płaszczki deszczowe, Szlafroki, Bundy do podróży, wielki wybór spodni, kamizelki jedwabne i pikowe po najtańszych cenach.
Ubrania dziecinne najnowszego fasonu.
SKŁADY NASZE:
w Wiedniu, w Krakowie, ulica Grodzka L. 9, w Przemyślu, we Lwowie, w Czerniowcach, Białej (Bielsku), Opawie, Piłźnie.
Aby uniknąć pomyłek uprasza się o zapamiętanie nazwiska firmy i numeru domu, w którym magazyna w Krakowie się znajduje. (935-1-4)
Z szacunkiem **Heilmann Kohn i Synowie**
w Krakowie, ulica Grodzka, Nr. 9, I piętro.

Resztki sukna

z czystej wełny
owczej

Tuch-fabriks-Niederlage „zum weissen Lamm“ in Brünn.

po 3-10 metr., dostateczne na wielkie ubranie mekie, sprzedane będą z powodu wielkiego nagromadzenia od 4 zhr. 50 ct. do 12 zhr. za resztkę. Wielki skład peruwian, doskinu, trykotu, wszelkie gatunki pięknych towarów modnych w suknach czesankowych i gładkich, tudzież półociennych do prania. Probki na okaz posyła się najchętniej. PP. majstr. krawiecy otrzymują obfity zbiór próbek odkrajanych ze sztuki. (530-13-42)

EXSICCATOR.

Niezbędne dla każdego budującego, oraz wszelkich fabryk, browarów, dystylarni, garbarni, cukrowni, krochmalni, dróg żelaznych i rządowych instytucji.

Broszurkę ilustr., zawierającą 80 stron druku, na żądanie wysyła się darmo i opłatnie.

Adres: **Filia fabryczna „Exsiccatora“ w Krakowie, ul. Sebastjana 5.**

Papier z fabryki Braci Fijałkowskich w Białsku.

Druka Drukarni Józef Jak cięli

Aug. Tschinkel Synowie

G. K. NADWORNÍ DOSTAWCY.
Fabryki w Wiedniu, Schönfeld, Lobositz i Lublanie
polecają

TSCHINKLA kawę grysikową

pudełko 1/4 kilo

Najlepszy
istniejący dodatek
do kawy.

Najlepszy
istniejący dodatek
do kawy.

prawnie zastrzeżone,

również: **kawę figową i sultanską;** najlepsze **czokolady,** uznane jako najprzedniejsze gatunki i nagrodzone na wszystkich wystawach; **kakao** odtłuszczone, łatwo rozpuszczalne i delikatne w smaku; angielskie **Rocks-Drops, cukierki, owoce cukr., cykatę, pomarańczki, kompoty** itd.
Nasze wyroby są do nabycia we wszystkich znaczniejszych handlach korzennych i t. p. (596-42-50)

Cierpiący na rupturę dolnych części ciała

znajdą w maści rupturowej fr. **Gottlieb Sturzenegger w Merisau** w Szwajcaryi od dawna jako wyborne działający uznany środek leczniczy. W słoikach po 3 zhr. 20 ct. z obszernym opisem użycia i świadectwami mają na składzie w **Pradze aptekarz Fürst, w Wiedniu J. Weiss, Mohrenapotheke Tuchlauben 27.** (588-5-6)

MAGAZYN HENRYKA SCHWARZA

W KRAKOWIE

POLECA NA SEZON OBECNY

nowości na suknie damskie

w wełnie, jedwabiu i kotoneryach;

okrycia, żakiety, płaszcze od deszczu i kurzu

Jersey itp.

Magazyn przyjmuje zamówienia na kostiumy i wszelką konfekcyę damską. (807-2-8)

PRÓBKİ NA ŻĄDANIE OPŁATNIE. CENY UMIARKOWANE.

Molla proszki Seldlickle.

Tylko prawdziwe.

OSTRZEŻENIE.

Falszywe wyroby będą sądownie ścigane.

Cena zaplczetowanego oryginalnego pudełka 1 zhr. w. a.

Wódka francuska i sól Molla

Jako weteran do skutecznego opatrywania gośców, reumatyzmu, wszelkiego rodzaju bólów członków i sparaliżowań, bólu głowy, uszów i zębów, jako kompresy we wszelkich skaleczeniach i ranach, zapaleniach i wrzodach. **Wewnętrznie** z wodą zmieszana w nagłej słabości, wymiotach, kolkach, i rozwolnieniu. — Flaszka z doskonałym opisem 90 cent.

Tylko prawdziwa, jeżeli każda flaszka zaopatrzona jest w podpis i znak ochronny Molla.

OLEJ TRANOWY M. KROHN & Comp.

w Bergen (w Norwegii).

Najskuteczniejszy i najodpowiedniejszy środek w cierpieniach płucnowych i płuca, przyw. **schrofułom, wysypkom skórny, w chorobach gruczołowych,** tudzież dla poprawy wienia ogólnego odżywienia wtych dzieci. (808-20-78)
Ze wszystkich w handlu znajdujących się gatunków jedynie odpowiedni do leczniczego użycia. **Flaszka z opisem użycia kosztuje 1 zhr. w. a.**

Główny skład wysyła u **A. MULLA, o. k. dostawcy nadworn., Wiedeń, Tuchlauben.**

Uprasza się Szanowną Publiczność wyrażnie żądać preparatów **MOLLA** i li tylko te przyjmować, które opatrzone są moją marką ochronną i podpisem.

Składy mają: w **KRAKOWIE** K. Wisniewski W. Redy, F. Sobierajski, Siedlecki, E. Stockmayer apt., M. Jaworski i St. Feintuch kup. — w **BIAŁYM** E. Keler apt., — w **BRODACH** M. Kulak apt., W. Landsberg apt. — w **GURAHUMORA** E. Botezat apt., — w **JAROSŁAWIU** J. Wisłocki apt., J. Bohm apt., — w **KOŁOMYI** E. Stencel apt., — w **LWOWIE** J. Beiser apt., S. Rucker apt., w **NOWYM SĄCZU** W. Filippek apt., Kosterkiewicz wdowa, R. Jakubowicz apt., — w **NOWYM TARGU** C. Laur., — w **PRZEMYŚLU** F. Nahlig apt., — w **RZESZOWIE** J. Schaiter i Sp., w **SAMBORZE** C. Marech apt., — w **SOKALU** E. Wysochański apt., — w **STANISŁAWOWIE** A. Strzemicki apt., — w **STRYJU** W. Komorowski apt., — w **TARNOPOLU** F. Jamrógiel apt., E. Franz., — w **TARNOWIE** W. Milder i Spółka H. Wierzycki, Fr. Leszczyński, T. Scharff, Stan. Pawłowski apt., — w **ULANOWIE** J. Wronak apt.